

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อค้นพบที่สามารถแสดงผลการวิจัยได้ 2 ตอน ตามขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย มีดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนในการทำงานของเกษตรกรตำบลบ้านกร่าง ได้ผลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรตำบลบ้านกร่าง ได้แก่

1.1 เพศ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพศของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	13	31.71
หญิง	28	68.29
รวม	41	100.00

จากตารางที่ 1 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จำแนกตามเพศ พบว่า เป็นเพศชาย 13 ราย (ร้อยละ 31.71) และเป็นเพศหญิงมากที่สุด 28 ราย (ร้อยละ 68.29)

1.2 อายุ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลอายุของกลุ่มตัวอย่าง

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
30-39 ปี	6	14.63
40-49 ปี	13	31.71
50-59 ปี	12	29.27
60 ปีขึ้นไป	10	24.39
รวม	41	100.00

จากตารางที่ 2 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จำแนกตามอายุ พบว่า ในช่วงอายุ 30-39 ปี 6 ราย (ร้อยละ 14.63) ช่วงอายุ 40-49 ปี 13 ราย (ร้อยละ 31.71) ช่วงอายุ 50-59 ปี 12 ราย (ร้อยละ 29.27) และช่วงอายุ 60 ปีขึ้นไป 10 ราย (ร้อยละ 24.39) โดยพบช่วงอายุ 40-49 ปี มีจำนวนมากที่สุด

1.3 ระดับการศึกษาสูงสุด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ศึกษา	4	9.76
ประถมศึกษา	23	56.10
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	19.51
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2	4.88
อนุปริญญา	1	2.44
ปริญญาตรี	3	7.32
รวม	41	100.00

จากตารางที่ 3 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า มีผู้ที่ไม่ได้ศึกษา 4 ราย (ร้อยละ 9.76) ระดับการศึกษาประถมศึกษา 23 ราย (ร้อยละ 56.10) ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น 8 ราย (ร้อยละ 19.51) ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย 2 ราย (ร้อยละ 4.88) ระดับการศึกษาอนุปริญญา 1 ราย (ร้อยละ 2.44) และระดับการศึกษาปริญญาตรี 3 ราย (ร้อยละ 7.32) โดยพบระดับการศึกษาประถมศึกษามีจำนวนมากที่สุด

1.4 ประสบการณ์ในการทำนา ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประสบการณ์ทำนาของกลุ่มตัวอย่าง

ประสบการณ์ทำนา	จำนวน	ร้อยละ
1-10 ปี	11	26.83
11-20 ปี	7	17.07
21-30 ปี	12	29.27
31-40 ปี	5	12.20
มากกว่า 40 ปี	6	14.63
รวม	41	100.00

จากตารางที่ 4 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จำแนกตามประสบการณ์ทำนา พบว่า ผู้มีประสบการณ์ทำนา 1-10 ปี 11 ราย (ร้อยละ 26.83) ประสบการณ์ทำนา 11-20 ปี 7 ราย (ร้อยละ 17.07) ประสบการณ์ทำนา 21-30 ปี 12 ราย (ร้อยละ 29.27) ประสบการณ์ทำนา 31-40 ปี 5 ราย (ร้อยละ 12.20) และประสบการณ์ทำนามากกว่า 40 ปี 6 ราย (ร้อยละ 14.63) โดยพบประสบการณ์ทำนา 21-30 ปี มีจำนวนมากที่สุด

1.5 พื้นที่ในการทำนา ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่การทำนาของกลุ่มตัวอย่าง

ครอบครัวที่	พื้นที่การทำนา(ไร่)	ครอบครัวที่	พื้นที่การทำนา(ไร่)
1	25	22	47
2	20	23	20
3	65	24	30
4	25	25	20
5	80	26	20
6	10	27	16
7	60	28	32
8	20	29	20
9	15	30	13
10	14	31	20
11	5	32	10
12	34	33	12
13	35	34	70
14	4	35	60
15	7	36	40
16	22	37	32
17	20	38	28
18	45	39	130
19	50	40	70
20	80	41	85
21	20		

จากตารางที่ 5 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จาก 41 ครอบครัว จำแนกตามพื้นที่ในการทำนา พบว่า มีพื้นที่ทำนาระหว่าง 4-130 ไร่

1.6 จำนวนรอบในการทำนาต่อปี ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนรอบในการทำนาต่อปีของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนรอบในการทำนาต่อปี	จำนวน	ร้อยละ
2 รอบ	37	90.24
2-3 รอบ	4	9.76
รวม	41	100.00

จากตารางที่ 6 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จำแนกตามจำนวนรอบในการทำนาต่อปี พบว่า มีการทำนาจำนวน 2 รอบต่อปีมากที่สุด 37 ราย (ร้อยละ 90.24) และมีการทำนาจำนวน 2-3 รอบต่อปี 4 ราย (ร้อยละ 9.76)

1.7 ปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ในแต่ละครั้งโดยประมาณ ดังตารางที่ 7
ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ในแต่ละครั้งโดยประมาณ

ครอบครัวที่	ปริมาณผลผลิต (ตัน/ไร่)	ครอบครัวที่	ปริมาณผลผลิต (ตัน/ไร่)
1	1.5	22	0.7
2	0.75	23	0.8
3	1.5	24	0.7
4	2	25	0.9
5	1.5	26	1
6	1	27	0.7
7	0.8	28	0.8
8	0.7	29	1
9	0.8	30	1
10	0.9	31	1
11	0.9	32	0.7
12	0.85	33	0.85
13	0.9	34	0.8
14	0.75	35	0.85
15	0.7	36	1
16	1-2	37	1
17	0.7	38	0.6
18	1	39	0.7
19	1	40	1
20	0.8	41	0.95
21	0.8		
โดยประมาณเฉลี่ย		0.95	

จากตารางที่ 7 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จาก 41 ครอบครัว จำแนกตามปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ในแต่ละครั้งโดยประมาณ พบว่า มีปริมาณผลผลิตที่เก็บเกี่ยวได้ระหว่าง 0.6-2 ตัน/ไร่ คิดเป็นปริมาณผลผลิตเฉลี่ย 0.95 ตัน/ไร่

1.8 ราคาจำหน่ายข้าวเปลือกในแต่ละครั้งโดยประมาณ ดังตารางที่ 8
 ตารางที่ 8 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลราคาจำหน่ายข้าวเปลือกในแต่ละครั้งโดยประมาณ

ครอบครัวที่	ราคาข้าว (บาทต่อตัน)	ครอบครัวที่	ราคาข้าว (บาทต่อตัน)
1	6,500	22	6,000
2	6,000	23	5,000
3	6,500	24	6,000
4	6,200	25	5000
5	6,500	26	5,500
6	6,500	27	5,300
7	6,000	28	6,000
8	6,000	29	5,500
9	6,000	30	6,000
10	6,000	31	6,000
11	5,700	32	5,000
12	6,500	33	6,000
13	5,800	34	6,000
14	6,200	35	6,000
15	6,500	36	6,000
16	5,050	37	5,200
17	5,000	38	6,000
18	6,000	39	6,200
19	6,000	40	5ม000
20	6,000	41	6,000
21	5,400	42	
โดยประมาณเฉลี่ย	5,854.88		

หมายเหตุ : รายได้โดยเฉลี่ยต่อไร่ $5,854.87805 \times 0.95179 = 5,573.85$ บาท/ไร่

จากตารางที่ 8 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จาก 41 ครอบครัว จำแนกตามราคาจำหน่ายข้าวเปลือกในแต่ละครั้งโดยประมาณ พบว่า มีราคาจำหน่ายข้าวเปลือกระหว่าง 5,000-6,500 บาท/ไร่ คิดเป็นราคาจำหน่ายข้าวเปลือกในแต่ละครั้งเฉลี่ย 5,854.88 บาท/ไร่ และคิดเป็นรายได้เฉลี่ย 5,573.85 บาท/ไร่

1.9 แหล่งเงินทุน ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแหล่งเงินทุนของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

แหล่งเงินทุน	จำนวน	ร้อยละ
ทุนตัวเอง	7	17.07
กู้เงิน ธ.ก.ส.	32	78.05
กู้เงินนอกระบบ	2	4.88
รวม	41	10.00

จากตารางที่ 9 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จำแนกตามแหล่งเงินทุน พบว่า ใช้เงินทุนตัวเอง 7 ราย (ร้อยละ 17.07) กู้เงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) 32 ราย (ร้อยละ 78.05) และกู้เงินนอกระบบ 2 ราย (ร้อยละ 4.88) โดยเป็นการกู้เงินธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) มากที่สุด

1.10 ภาระหนี้สิน ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลภาระหนี้สินของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างโดยประมาณ

ครอบครัวที่	จำนวนหนี้สิน (บาท)	ครอบครัวที่	จำนวนหนี้สิน (บาท)
1	62,000	22	300,000
2	450,000	23	100,000
3	50,000	24	100,000
4	0	25	0
5	200,000	26	100,000
6	0	27	200,000
7	450,000	28	600,000
8	60,000	29	100,000
9	800,000	30	100,000
10	100,000	31	400,000
11	100,000	32	2,000,000
12	700,000	33	750,000
13	400,000	34	250,000
14	850,000	35	700,000
15	100,000	36	300,000
16	150,000	37	1,000,000
17	180,000	38	100,000
18	1,300,000	39	0
19	500,000	40	1,000,000
20	1,500,000	41	1,000,000
21	2,000,000	42	
โดยประมาณเฉลี่ย	464,682.97		

จากตารางที่ 10 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จาก 41 ครอบครัว จำแนกตามภาระหนี้สิน พบว่า มีภาระหนี้สินระหว่าง 0-2,000,000 บาท/คน คิดเป็นภาระหนี้สินโดยประมาณเฉลี่ย 464,682.97 บาท/ครอบครัว

1.11 การทำนาโดยใช้สารเคมีหรือเกษตรอินทรีย์หรือผสมผสาน ดังตารางที่ 11
ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการทำนาโดยใช้สารเคมีหรือเกษตรอินทรีย์หรือผสมผสานของเกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง

การใช้สารเคมี	จำนวน	ร้อยละ
ใช้สารเคมี	30	73.17
เกษตรอินทรีย์	0	0
ผสมผสาน	11	26.83
รวม	41	100

จากตาราง พบว่า มีการทำนาโดยใช้สารเคมีมากที่สุด 30 ราย (ร้อยละ 73.17) และทำนาโดยการผสมผสาน 11 ราย (ร้อยละ 26.83)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนจากปัจจัยที่ใช้และผลตอบแทนการทำนาในแต่ละครั้ง ได้แก่

2.1 ต้นทุนในการเพาะปลูกโดยประมาณ คิดเป็นค่าใช้จ่ายดังนี้

2.1.1 ค่าใช้จ่ายในการไถเตรียมที่นาก่อนการเพาะปลูก ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการไถเตรียมที่นาก่อนการเพาะปลูก

ครอบครัวที่	ค่าไถเตรียมที่นา (บาท/ไร่)	ครอบครัวที่	ค่าไถเตรียมที่นา (บาท/ไร่)
1	ทำเอง	22	250
2	250	23	250
3	250	24	250
4	250	25	250
5	ทำเอง	26	250
6	ทำเอง	27	250
7	300	28	500
8	250	29	400
9	500	30	300
10	250	31	250
11	700	32	300
12	250	33	300
13	250	34	600
14	250	35	500
15	250	36	400
16	250	37	700
17	250	38	ทำเอง
18	300	39	250
19	300	40	500
20	320	41	600
21	250		
โดยประมาณเฉลี่ย	338.38		

จากตารางที่ 13 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จาก 41 ครอบครัว จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการไถเตรียมที่นาก่อนการเพาะปลูก พบว่า มีค่าใช้จ่ายในการไถเตรียมที่นาก่อนการเพาะปลูกระหว่าง 0-700 บาท/ไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการไถเตรียมที่นาก่อนการเพาะปลูกเฉลี่ย 338.38 บาท/ไร่ มี 3 ครอบครัวไม่มีค่าใช้จ่าย

2.1.2 ค่าใช้จ่ายในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าว ดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าว

ครอบครัวที่	ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว (บาท/ไร่)	ครอบครัวที่	ค่าเมล็ดพันธุ์ข้าว(บาท/ ไร่)
1	550	22	330
2	600	23	300
3	เก็บเมล็ดพันธุ์เอง	24	300
4	เก็บเมล็ดพันธุ์เอง	25	150
5	เก็บเมล็ดพันธุ์เอง	26	300
6	300	27	300
7	300	28	300
8	360	29	250
9	300	30	เก็บเมล็ดพันธุ์เอง
10	เก็บเมล็ดพันธุ์เอง	31	เก็บเมล็ดพันธุ์เอง
11	300	32	450
12	350	33	เก็บเมล็ดพันธุ์เอง
13	300	34	150
14	เก็บเมล็ดพันธุ์เอง	35	380
15	เก็บเมล็ดพันธุ์เอง	36	เก็บเมล็ดพันธุ์เอง
16	350	37	เก็บเมล็ดพันธุ์เอง
17	275	38	450
18	เก็บเมล็ดพันธุ์เอง	39	เก็บเมล็ดพันธุ์เอง
19	เก็บเมล็ดพันธุ์เอง	40	150
20	300	41	275
21	300		
โดยประมาณเฉลี่ย		321.11	

จากตารางที่ 14 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จาก 41 ครอบครัว จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าว พบว่า มีค่าใช้จ่ายในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวระหว่าง 150-600 บาท/ไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวเฉลี่ย 321.11 บาท/ไร่ และเก็บเมล็ดพันธุ์เอง 14 ครอบครัว

2.1.3 ค่าใช้จ่ายในการหว่านหรือดำนา ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าค่าใช้จ่ายในการหว่านหรือดำนา

ครอบครัวที่	ค่าหว่านหรือดำนา (บาท/ไร่)	ครอบครัวที่	ค่าหว่านหรือดำนา (บาท/ไร่)
1	60	22	60
2	60	23	60
3	ทำเอง	24	60
4	ทำเอง	25	70
5	ทำเอง	26	60
6	60	27	60
7	60	28	60
8	60	29	60
9	50	30	60
10	60	31	60
11	60	32	60
12	60	33	60
13	50	34	60
14	ทำเอง	35	60
15	60	36	60
16	60	37	ทำเอง
17	60	38	60
18	60	39	60
19	60	40	60
20	60	41	60
21	60		
โดยประมาณเฉลี่ย	59.72		

จากตารางที่ 15 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จาก 41 ครอบครัว จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการหว่านหรือดำนา พบว่า มีค่าใช้จ่ายในการหว่านหรือดำนาระหว่าง 0-70 บาท/ไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการหว่านหรือดำนาเฉลี่ย 59.72 บาท/ไร่ และทำเอง 4 ครอบครัว

2.2 ต้นทุนในการบำรุงรักษาขณะข้าวเติบโตโดยประมาณ มีค่าใช้จ่ายต่างๆ ดังนี้

2.2.1 ค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช

ครอบครัวที่	ค่ากำจัดวัชพืช (บาทต่อไร่)	ครอบครัวที่	ค่ากำจัดวัชพืช (บาทต่อไร่)
1	200	22	40
2	185	23	40
3	400	24	40
4	300	25	60
5	500	26	100
6	300	27	100
7	200	28	100
8	700	29	500
9	100	30	100
10	250	31	300
11	70	32	300
12	50	33	500
13	300	34	100
14	300	35	330
15	500	36	300
16	60	37	200
17	60	38	75
18	200	39	380
19	100	40	500
20	350	41	300
21	480	42	
โดยประมาณเฉลี่ย	243.17		

จากตารางที่ 16 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จาก 41 ครอบครัว จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืช พบว่า มีค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืชระหว่าง 40-700 บาท/ไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืชเฉลี่ย 243.17บาท/ไร่

2.2.2 ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย

ครอบครัวที่	ค่าซื้อปุ๋ย (บาทต่อไร่)	ครอบครัวที่	ค่าซื้อปุ๋ย (บาทต่อไร่)
1	750	22	ทำปุ๋ยหมักเอง
2	900	23	ทำปุ๋ยหมักเอง
3	550	24	ทำปุ๋ยหมักเอง
4	600	25	ทำปุ๋ยหมักเอง
5	580	26	600
6	1,300	27	650
7	700	28	700
8	650	29	700
9	500	30	600
10	580	31	700
11	200	32	700
12	300	33	ทำปุ๋ยหมักเอง
13	300	34	300
14	550	35	520
15	600	36	300
16	750	37	500
17	750	38	550
18	600	39	620
19	500	40	500
20	600	41	600
21	650	42	
โดยประมาณเฉลี่ย		595.83	

จากตารางที่ 17 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จาก 41 ครอบครัว จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย พบว่า มีค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยระหว่าง 0-1,300 บาท/ไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยเฉลี่ย 595.83 บาท/ไร่และทำปุ๋ยหมักเอง 5 ครอบครัว

2.2.3 ค่าใช้จ่ายในการหว่านปุ๋ย ดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการหว่านปุ๋ย

ครอบครัวที่	ค่าหว่านปุ๋ย (บาทต่อไร่)	ครอบครัวที่	ค่าหว่านปุ๋ย (บาทต่อไร่)
1	60	22	60
2	60	23	60
3	ทำเอง	24	60
4	60	25	60
5	ทำเอง	26	60
6	60	27	60
7	60	28	60
8	60	29	60
9	60	30	ทำเอง
10	ทำเอง	31	60
11	60	32	60
12	60	33	ทำเอง
13	60	34	60
14	ทำเอง	35	60
15	ทำเอง	36	60
16	60	37	ทำเอง
17	60	38	60
18	60	39	60
19	60	40	60
20	60	41	60
21	60	42	
โดยประมาณเฉลี่ย	48.29		

จากตารางที่ 18 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จาก 41 ครอบครัว จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการหว่านปุ๋ย พบว่า มีค่าใช้จ่ายในการหว่านปุ๋ยระหว่าง 0-60 บาท/ไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการหว่านปุ๋ยเฉลี่ย 48.29 บาท/ไร่ และทำเอง 8 ครอบครัว

2.2.4 ค่าใช้จ่ายในการกำจัดศัตรูพืช ดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าใช้จ่ายในการกำจัดศัตรูพืช

ครอบครัวที่	ค่า กำจัดศัตรูพืช(บาท/ไร่)	ครอบครัวที่	ค่ากำจัดศัตรูพืช (บาท/ไร่)
1	60	22	60
2	60	23	60
3	350	24	60
4	60	25	ทำเอง
5	ทำเอง	26	500
6	200	27	200
7	300	28	800
8	100	29	300
9	60	30	100
10	90	31	60
11	300	32	ทำเอง
12	500	33	ทำเอง
13	500	34	500
14	60	35	ทำเอง
15	380	36	300
16	60	37	300
17	60	38	100
18	200	39	380
19	60	40	500
20	60	41	350
21	450	42	
โดยประมาณเฉลี่ย	235.56		

จากตารางที่ 19 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จาก 41 ครอบครัว จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการกำจัดศัตรูพืช พบว่า มีค่าใช้จ่ายในการกำจัดศัตรูพืชระหว่าง 0-800 บาท/ไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายในการกำจัดศัตรูพืชโดยประมาณเฉลี่ย 235.56 บาท/ไร่ และทำเอง 5 ครอบครัว

2.2.5 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการน้ำ ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการน้ำ

ครอบครัวที่	ค่าใช้จ่ายการจัดการน้ำ (บาทต่อไร่)	ครอบครัวที่	ค่าใช้จ่ายการจัดการน้ำ (บาทต่อไร่)
1	150	22	100
2	100	23	100
3	125	24	100
4	150	25	52
5	150	26	200
6	200	27	200
7	200	28	200
8	100	29	200
9	100	30	250
10	30	31	ไม่มีค่าใช้จ่าย
11	30	32	150
12	300	33	150
13	300	34	500
14	75	35	ไม่มีค่าใช้จ่าย
15	125	36	100
16	100	37	100
17	125	38	33
18	100	39	60
19	150	40	150
20	125	41	100
21	150	42	
โดยประมาณเฉลี่ย	144.36		

จากตารางที่ 20 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จาก 41 ครอบครัว จำแนกตามค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการน้ำ พบว่า มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการน้ำระหว่าง 0-500 บาท/ไร่ คิดเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการน้ำเฉลี่ย 144.36 บาท/ไร่ และไม่มีค่าใช้จ่าย 2 ครอบครัว

2.3 ต้นทุนในการเก็บเกี่ยวโดยประมาณ คิดเป็นค่าใช้จ่าย ดังนี้

2.3.1 ค่าจ้างรถเกี่ยวข้าว ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลค่าจ้างรถเกี่ยวข้าว

ครอบครัวที่	ค่าจ้างรถเกี่ยวข้าว (บาท/ไร่)	ครอบครัวที่	ค่าจ้างรถเกี่ยวข้าว (บาท/ไร่)
1	450	22	450
2	400	23	450
3	400	24	450
4	450	25	450
5	450	26	450
6	400	27	450
7	600	28	450
8	550	29	450
9	600	30	650
10	500	31	400
11	450	32	400
12	450	33	450
13	675	34	400
14	450	35	450
15	450	36	400
16	450	37	450
17	500	38	450
18	600	39	450
19	300	40	625
20	450	41	500
21	450	42	
โดยประมาณเฉลี่ย	469.51		

จากตารางที่ 21 เกษตรกรกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 41 ราย จาก 41 ครอบครัว จำแนกตามค่าจ้างรถเกี่ยวข้าว พบว่า มีค่าจ้างรถเกี่ยวข้าวระหว่าง 300-675 บาท/ไร่ คิดเป็นค่าจ้างรถเกี่ยวข้าวเฉลี่ย 469.51 บาท/ไร่

สรุป รวมต้นทุนการทำนาโดยประมาณเฉลี่ย/ไร่ ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปรวม ต้นทุนการทำนาโดยประมาณเฉลี่ย/ไร่

รายการต้นทุน	บาท
1.ค่าใช้จ่ายในการไถเตรียมที่นาก่อนการเพาะปลูก	338.38
2.ค่าใช้จ่ายในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าว	321.11
3.ค่าใช้จ่ายในการหว่าน หรือดำนา	59.72
4. ค่ากำจัดวัชพืช	243.17
5.ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย	595.83
6.ค่าใช้จ่ายในการหว่านปุ๋ย	48.29
7.ค่าใช้จ่ายในการกำจัดศัตรูพืช	235.56
8.ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการน้ำ	144.36
9.ค่าจ้างรถเกี่ยวข้าว	469.51
10.ค่าจ้างลากข้าว	100.00
รวมต้นทุนการทำนาโดยประมาณเฉลี่ยต่อไร่	2,545.93

หมายเหตุ : ไม่รวมค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ประเมินเป็นต้นทุนไม่ได้ เช่น ค่าแรงของตัวเกษตรกร ค่าเดินทาง เป็นต้น
ดังนั้นผลตอบแทนหลังหักค่าใช้จ่าย เป็นดังนี้

ผลตอบแทนเฉลี่ยต่อไร่ $5,573.85 - 2,545.93 = 3,027.920$ บาท/ไร่

มีที่นาโดยเฉลี่ย 32.525 ไร่

จะมีผลตอบแทนต่อรอบการทำนา (4 เดือน) โดยเฉลี่ย $32.525 \times 3,027.92 = 98,483.098$ บาท/รอบ

มีรายได้เฉลี่ยโดยประมาณต่อเดือน $98,483.098 / 4 = 24,620.774$ บาท/เดือน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการลดต้นทุน ได้แก่

3.1 ต้องการให้ราคาของสารเคมีต่างๆ ลดลง

3.2 ต้องการความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์เพื่อลดต้นทุน

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการทำนาที่มีความเหมาะสมกับเกษตรกรในพื้นที่ ตำบลบ้านกว้าง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ได้แก่ ต้นทุนในการเพาะปลูก ต้นทุนในการบำรุงรักษาขณะข้าวเติบโต และต้นทุนในการเก็บเกี่ยว ซึ่งได้จากการเสวนาของตัวแทนเกษตรกร นักวิชาการ และผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล สรุปผลได้ดังนี้

1. การลดต้นทุนด้านการเพาะปลูก

1.1 ค่าใช้จ่ายในการไถเตรียมที่นาก่อนการเพาะปลูกไม่สามารถลดได้เนื่องเป็นการจ้างราคามาตรฐาน

1.2 ค่าใช้จ่ายในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าวสามารถลดต้นทุนได้ด้วยการให้เกษตรกรเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าวจาก

ผลผลิตในแต่ละรอบ

1.3 ค่าใช้จ่ายในการหว่าน หรือดำนาสามารถลดต้นทุนด้วยการนำวัฒนธรรมการเอาแรงลงแขกในสมัยโบราณมาใช้

2. การลดต้นทุนในการบำรุงรักษาขณะข้าวเติบโต

2.1 ค่าใช้จ่ายในการกำจัดวัชพืชสามารถลดต้นทุนได้ด้วยการใช้วิธีการอย่างง่ายการกำจัดวัชพืชแบบธรรมชาติโดยไม่ต้องใช้สารเคมี เช่น การใช้น้ำหมักจากพืช

2.2 ค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยสามารถลดต้นทุนได้ด้วยการทำปุ๋ยหมักหรือปุ๋ยอินทรีย์ จะสามารถลดค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ย ส่งผลทางอ้อมให้ข้าวแข็งแรงเกิดความต้านทานโรคสามารถลดค่าใช้จ่ายในการใช้สารเคมีเพื่อการกำจัดศัตรูพืช และทำให้ข้าวมีน้ำหนักรีด

2.3 ค่าใช้จ่ายในการหว่านปุ๋ยสามารถลดต้นทุนได้ด้วยการนำวัฒนธรรมการเอาแรงลงแขกในสมัยโบราณมาใช้

2.4 ค่าใช้จ่ายในการกำจัดโรค แมลง และสัตว์ศัตรูพืชสามารถลดต้นทุนได้ด้วยการเลือกใช้ข้าวพันธุ์ต้านทานแมลง จัดการสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมกับการระบาดของโรค แมลงและสัตว์ศัตรูข้าว เช่น การกำจัดวัชพืช การกำจัดเศษซากพืชที่เป็นโรคโดยใช้ปูนขาว หรือกำมะถันผงที่ไม่ผ่านกระบวนการทางเคมี รักษาสมดุลทางธรรมชาติ โดยส่งเสริมการแพร่ขยายปริมาณของแมลงที่มีประโยชน์ เช่น ตัวห้ำ ตัวเบียน และศัตรูธรรมชาติเพื่อช่วยควบคุมแมลงและสัตว์ศัตรูข้าว ปลูกพืชขับไล่แมลงบนคันนา เช่น ตะไคร้หอม หากมีความจำเป็นอนุญาตให้ใช้สารสกัดจากพืช เช่น สะเดา ข่า ตะไคร้หอม และใบแคฝรั่ง เป็นต้น

2.5 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการจัดการน้ำ สามารถลดต้นทุนได้ด้วยการสนับสนุนระบบการจัดการน้ำขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกร่าง

3. การลดต้นทุนในการเก็บเกี่ยว

ค่าจ้างรถเกี่ยวข้าวและค่าจ้างลากขนส่งข้าวไปยังโรงสีพบว่ายังไม่สามารถลดค่าใช้จ่ายส่วนนี้ได้เพราะเป็นราคาจ้างเกี่ยวมาตรฐาน

หากดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวจะช่วยให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการทำนาและมีผลตอบแทนเพิ่มขึ้น ได้แก่ 1) การจัดโครงการเก็บเมล็ดพันธุ์หรือข้าวเปลือกเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการจัดหาเมล็ดพันธุ์ข้าว 2) การพึ่งพากันหรือเอาแรงกันเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการหว่านหรือดำนา 3) การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทำเองหรือการใช้เกษตรกรอินทรีย์ส่งผลต่อข้าวน้ำหนักรีดต้านทานโรคเพื่อเป็นการลดค่าใช้จ่ายทั้งค่ากำจัดวัชพืชและค่าใช้จ่ายในการกำจัดศัตรูพืชลงได้ จากข้อเสนอแนวทางร่วมกันดังกล่าวและสามารถนำไปร่วมกันปฏิบัติได้ จะเกิดการลดต้นทุนที่เป็นค่าใช้จ่ายจริงจากการลดสารเคมีได้สูงสุด 1,074.56 บาท/ไร่ หรือคิดเป็นผลตอบแทนที่เพิ่มขึ้น 34,950.06 บาท/รอบ และเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ยเพิ่มขึ้น 8,737.52 บาท/เดือน